بسم اللہ الرحمن الرحیم نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم و علی عبدہ المسیح الموعود

لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ

دفتر مجلس انصار اللہ بھارت

Office Of The Majlis Ansarullah Bharat

Mohallah Ahmadiyya Qadian-143516, Distt.Gurdaspur (Punjab) INDIA

Ph:+91-1872-220186, Fax: +91-1872-224186, Mob. +91-98154-94687, E-mail:ansarullahbharat@gmail.com

نمبر شمار/Ref ____________ تاریخ/Date ____________

કૃતજ્ઞતા અંગે સય્યદના હઝરત અકદસ મસીહ મૌઉદ (અ)નો પાકીઝા અમલી નમૂનો

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ۔
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ۔ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ۔ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ۔ مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ۔
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ۔ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ۔
صِرَاطَ الَّذِيْنَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّيْنَ۔

સારાંશ ખુત્બા જુમ્મા સૈયદના અમીરુલ મોમિનીન હઝરત મિરઝા મસરૂર અહમદ ખલીફતુલ મસીહ અલ ખામીસ અય્યદહુલ્લાહ તઆલા બિનસરિહીલ અઝીઝ.
તા. 28 ઓગસ્ટ 2026 સ્થળ: મસ્જિદ મુબારક, ઇસ્લામાબાદ (યુ.કે)

તશહહુદ, તઆઉઝ, અને સુરાહ ફાતિહાની તિલાવત બાદ, હુઝુર અનવર અય્યદહુલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું:

હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના ધ્વજને દુનિયામાં ઉંચો કરવા માટે હઝરત મસીહ મૌઉદ (અ) દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રયાસો સ્પષ્ટ છે. આપ (અ) પોતાના સહાયકોનો પણ ખૂબ આભારી રહેતા હતા જેમણે આ મિશનને પૂર્ણ કરવા માટે કોઈપણ રીતે સેવા કરી.

તેથી, હઝરત અકદસ (અ) એ ૪ ઓક્ટોબર, ૧૮૯૯ ના રોજ એક જાહેરાતમાં કહ્યું: 'આ ખુદા અલ્લાહની સુન્નત છે કે દરેક અહેલુલ્લાહના જૂથને તેની શરૂઆતની સ્થિતિમાં દાનની જરૂર હોય છે. આપણા નબી (સ.અ.વ.) એ પણ ઘણી વખત સહાબાઓ પર દાન લાધ્યું હતું, જેમાં હઝરત અબુ બકર (રદી) સૌથી અગ્રણી હતા. તેથી, પુરુષાર્થ સાથે, આપણે અટક્યા વિના મદદ કરવા માટે પગલાં લેવા જોઈએ. દરેક વ્યક્તિએ પોતાની ક્ષમતા મુજબ આ લંગરખાના માટે મદદ કરવી જોઈએ. હું ઇચ્છું છું કે જો શક્ય હોય તો, એવી વ્યવસ્થા હોવી જોઈએ કે આપણે લંગરખાનાના માથાના દુખાવાથી મુક્ત રહી આપણા કાર્યમાં મુક્તપણે કામ કરવાનું ચાલુ રાખીએ અને આપણા સમયમાં જે લોકો આપણને મદદ કરે છે તેમને કોઈ અસુવિધા ન થાય. અંતે, તેઓ ખુદાની મદદ જોશે.'

હું એ લખ્યા વગર રહી શકતો નથી કે આ સમર્થન અને બલિદાનમાં, પ્રથમ સ્થાન આપણા નિષ્ઠાવાન અને નિષ્ઠાવાન હબ્બી ફીલ્લાહ મૌલવી હકીમ નૂરુદ્દીન સાહેબનું છે, જેમણે ફક્ત નાણાકીય સહાય જ આપી નહીં, પણ, બધા દુન્યવી સંબંધોનો ત્યાગ કરીને, ગરીબોનો વેશ ધારણ કરીને, અને પોતાના વતનથી હિજરત કરીને, તેઓ આજીવન કાદિયાનમાં રહ્યા અને હંમેશા હાજર રહ્યા. જો હું ઈચ્છું તો, હું તેમને પૂર્વ કે પશ્ચિમમાં મોકલી દઉં. મારા મતે, આ તે લોકો છે જેમના વિશે બરાહીન અહમદિયામાં આ ઇલ્હામ છે. اصحاب الصفة و ما أدراك ما أصحاب

ﷺઅને હઝરત મમદુહથી બીજા ક્રમે હબ્બી ફીલ્લાહ મૌલવી અબ્દુલ કરીમ સાહેબ સિયાલકોટી છે. અને તેમને તો પહેલાં જ ખુદા તઆલાએ દુન્યવી પદ અને ખ્યાતિ મેળવવાની તક આપી ન હતી, પરંતુ હવે તેઓ સંપૂર્ણપણે દુન્યવી વિચારો સામે શરણાગતિ સ્વીકારી ચૂક્યા છે અને આ દરવાજા પર બેઠા છે. અને તેઓ પોતાના મનથી મહાશક્તિઓનો ઉપયોગ કરીને રાત-દિવસ ધર્મની સેવા કરી રહ્યા છે અને જુમ્માની નમાજમાં તેઓ પવિત્ર કુરાનના ઘણા તથ્યો અને ઉપદેશો સમજાવે છે અને મુસ્લિમોને લાભ આપે છે. અને મૌલવી હકીમ નૂરુદ્દીન સાહેબના સાથી શહેર હકીમ ફઝલ દીન છે અને તેઓ પણ તે'જ જગ્યાએ રહેતા અને સેવાઓમાં રોકાયેલા છે.

આ પછી, આપ (અ) એ ડૉ. બોડેખાન સાહેબ, ખલીફા રશીદુદ્દીન સાહેબ લાહોરી અને ડૉ. મિર્ઝા યાકુબ બેગ સાહેબ કલાનૂરી, ડૉ. મુહમ્મદ ઇસ્માઇલ સાહેબ, ડૉ. અબ્દુલ હકીમખાન સાહેબ, મિર્ઝા ખુદા બખ્શ સાહેબ, સાહિબઝાદા સિરાજુલ-હક સાહેબ, સેઠ અબ્દુલ રહેમાન સાહેબનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો. ફરમાવ્યું કે સેઠ સાહેબ દર મહિને કોઈ પણ ખચકાટ વિના સો રૂપિયા મોકલે છે અને ઘણી વખત પાંચસો રૂપિયા સુધી મોકલ્યા છે. તેવી જ રીતે, હબ્બી ફીલ્લાહ શેખ રહેમતુલ્લાહ સાહેબ લાહોરના એક વેપારીનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમણે કેસ માટે ઘણા પૈસા દાન કર્યા હતા. પછી આપ (અ) એ નવાબ મુહમ્મદ અલીખાન સાહેબનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો.

હઝરત અકદસ નાની-મોટી સેવા કરનારાઓના પણ આભારી હતા. ખ્વાજા કમાલુદ્દીન સાહેબના મહોલ્લામાં એક માણસ ફાલુદા વેચતો હતો. તેણે એક વાર હુઝુર (અ) ને ફાલુદા પેશની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી. તેથી જ્યારે હુઝુર (અ) તેમના ઘરે આવ્યા, ત્યારે આપ (અ)ની પરવાનગીથી તેને બોલાવવામાં આવ્યો. તેણે ફાલુદા બનાવીને હુઝુરને પેશ કર્યો. આપ (અ) એ ફરમાવ્યું, 'ખૂબ સારું છે.' પછી તેણે મિત્રો માટે દસ વીસ પ્યાલા મોકલ્યા. હુઝુર (અ) એ તેને બે રૂપિયા મોકલ્યા, પરંતુ તેણે તે સ્વીકારવાનો ઇન્કાર કર્યો અને કહ્યું, 'મને પૈસામાં કોઈ રસ નથી મને હુઝુર (અ) પાસે લઈ જાઓ.' તેથી તે હુઝુર (અ) પાસે ગયો. આપ (અ) એ તેના માટે દુઆ કરી અને ફરમાવ્યું, જઝાકુમુ અલ્લાહ.'

હઝરત ઇબ્રાહિમ બાકાપુરી સાહેબ (રદી) વર્ણવે છે કે એકવાર સિયાલકોટ જમાઅતના કેટલાક મિત્રોએ હદિયા તરીકે કેટલાક રૂપિયા આપ્યા. હુઝુર (અ) એ પહેલા અલહમ્દુલિલ્લાહ કહ્યું અને પછી જઝાકુમુ અલ્લાહ. આનાથી આપણા ઈમાનમાં એક પ્રકારનો વિકાસ થયો કારણ કે હુઝુર (અ) એ પહેલા ખુદાનો આભાર માન્યો અને પછી આપણા માટે દુઆ કરી.

એક ઘટના ઝુલ્ફીકાર અલીખાન ગોહર સાહેબ વર્ણવે છે કે એક વાર હુઝુર (અ) બૈતુદ્ દુઆના નીચેના રૂમમાંથી બહાર આવ્યા. હું તેમની સામે બેઠો હતો. હુઝુર (અ) એ વાળમાં મહેંદી લગાવી હતી. મને કહ્યું કે મૌલવી સૈયદ સરવર શાહ સાહેબને કહો કે અમારા માટે અહીં થોડું ભોજન લાવે. મેં સંદેશો પહોંચાડ્યો, ત્યારે મેં જોયું કે ભોજન સંપૂર્ણપણે સમાપ્ત થઈ ગયું હતું. મૌલવી સાહેબનો ચહેરો સફેદ થઈ ગયો કે હુઝુર (અ) માટે હવે કોઈ ભોજન રહ્યું નથી. જોકે, તેમણે એક નાના પ્યાલામાં દૂધ લીધું અને ત્રણ તોસ અને ખાંડ લીધી અને હુઝુર (અ) સમક્ષ હાજર થયા. કહ્યું કે બીજું કંઈ નથી.

હુઝુર (અ) એ ખૂબ કૃતજ્ઞતાથી જે ચહેરા પર સ્પષ્ટ દેખાતું હતું ભોજન લીધું, બે તોસ કાઢી, તેમાં ખાંડ ભેળવીને ખાધી અને પાણી પીધું. ઓગસ્ટ ૧૯૦૦માં, આપે (અ) એ હઝરત નવાબ મુહમ્મદ અલી સાહેબ (રદી) નો એક પત્રમાં આભાર માન્યો કે તેમણે ભેટ તરીકે ખૂબ જ સુંદર કાપડ મોકલ્યું. કાપડના બદલામાં, આપે તેમના માટે

દુઆ કરી કે અલ્લાહ તઆલા તેના બદલે તેમની અનંત અને અજાણી કૃપા અને ફઝલ આપે. અને લિબાસે તકવાથી સંપૂર્ણપણે, ઓલિયા અને ન્યાયીઓના રંગથી શણગારે.

હઝરત ડૉ. ખલીફા રશીદુદ્દીન સાહેબને લખેલા પત્રમાં ફરમાવ્યું: ‘તમારા ૫૦ રૂપિયા મુશ્કેલ સમયે આવ્યા છે. આવા નાજુક અને જરૂરિયાતમંદ સમયમાં, જ્યારે દુષ્કર્મીઓએ મારા વિરુદ્ધ કોર્ટમાં કેસ દાખલ કર્યો છે, ત્યારે તમારો સતત નાણાકીય સહયોગ કૃતજ્ઞતાને પાત્ર છે.’

એક સહાબી કહે છે કે મેં અહમદીયત સ્વીકારી અને મારા પરિવારથી તેને ગુપ્ત રાખી. થોડા સમય પછી, ભેદ સામે આવ્યું. મારા પિતાએ ખાકસારને સ્પષ્ટ જવાબ આપ્યો, ઘરમાંથી કાઢી મૂક્યો, કહ્યું કે તું અહમદી બની ગયો છે. મેં એક દુકાન ખોલી. ખાકસાર દરજીનું કામ કરતો હતો. મને હઝરત અકદસ (અ.સ.) માટે કપડા બનાવવાનો ખૂબ શોખ હતો. તેથી મેં એક કુર્તો અને સલવાર બનાવી અને એક કોટ પણ બનાવ્યો. હું કોઈ પાસેથી ભાડું લઈને કાદિયાન પહોંચ્યો. જુમ્માનો દિવસ હતો. હું આજે જ હઝરત અકદસ (અ.સ.) ને આ ભેટ આપવા માંગતો હતો જેથી આપ (અ) જુમ્મામાં સજ્જ થઈ શકે. મને દુકાન પર કાઝી ઝિયાઉદ્દીન સાહેબ મળ્યા. જ્યારે મેં તેમને આ વાત કહી, ત્યારે તેઓ મને હઝરત અકદસ (અ.સ.) પાસે લઈ ગયા. આપ (અ) તખ્ત પર બેઠા હતા અને કંઈક લખી રહ્યા હતા. ખ્વાજા કમાલુદ્દીન સાહેબ નજીકમાં એક સાદડી પર બેઠા હતા. અમે પણ બેઠા. ખાજા સાહેબે મને પૂછ્યું કે શું હું તમારો હેતુ રજૂ કરું. પછી ખાજા સાહેબે તે કપડાં હઝરત અકદસ (અ.સ.) ને પેશ કર્યા અને કહ્યું કે છોકરો ઇચ્છે છે કે હઝરત અકદસ (અ.સ.) આ કપડાં પહેરીને જુમ્માની નમાઝ અદા કરે. હઝરત સાહેબે તરત જ (અંદર જઈને) તે લિબાસ પહેરી લીધો. કોટ થોડો ટાઈટ હતો. હું તેને ખોલવા અને ઠીક કરવા માટે બજારમાં લાવ્યો. જ્યારે હું તેને પાછો લાવ્યો, ત્યારે હઝરત સાહેબે તેને ફરીથી પહેર્યો પણ તે હજુ પણ ટાઈટ હતો. બટનો બંધ થતા નહોતા. જોકે, મારા આનંદ અને ખુશી માટે, આપે બટનો ખેંચીને બંધ કરી દીધા.

અહમદી કોમને લખેલા એક પત્રમાં, આપ (અ) ફરમાવે છે: અસ્સલામુ અલૈકુમ વ રહમતુલ્લાહી વ બરકાતુહુ. સૌ પ્રથમ, હું અલ્લાહ તઆલાનો આભાર માનું છું જેમણે મારી જમાઅતને સાચી ભક્તિ, પ્રેમ અને કરુણા આપી છે. જો તેમના પર અલ્લાહ તઆલાની કૃપા ન હોત, તો તેઓ ક્યારેય સહાબા રદી અલ્લાહ અનહૂના કદમનું પાલન કરી શક્યા ન હોત, તેમની નાણાકીય મુશ્કેલીઓ અને આવકના અભાવ છતાં, તેઓ તેમની ક્ષમતા કરતાં વધુ નાણાકીય સેવામાં રોકાયેલા હોત. હું દુઆ કરું છું કે અલ્લાહ તઆલા તે બધાને તેમની સંપત્તિ અને ધાર્મિક હેતુઓની પરિપૂર્ણતા માટે તેઓ જે ટેકો અને સહાય આપી રહ્યા છે તેનાથી બરકત આપે. અલ્લાહ તઆલા તેમને બંને જહાનમાં ભલાઈ આપે. આમીન સુમ્મા આમીન

પછી એક તબક્કે ફરમાવ્યું: "જેમના પર અલ્લાહ તઆલાએ કૃપા કરી છે તેમની કૃતજ્ઞતા એ છે કે તેઓ તેમની રચના પ્રત્યે દયાળુ અને વિચારશીલ બને, અને આ ખુદા દ્વારા આપવામાં આવેલી કૃપા પર ઘમંડી ન બને, અને ગરીબોને ક્રૂર લોકોની જેમ કચડી ન નાખે.’ એટલે કે, લોકોને મદદ કરવા તરફ ધ્યાન દોર્યું.

અલ્લાહ તઆલા આપને લોકોના કાર્યો વિશે અગાઉથી જાણ કરતો. ક્યારેક, અલ્લાહ તઆલાની હિકમત મુજબ, તેને પૂર્ણ થવામાં સમય લાગતો. આવા પ્રસંગોએ, આપ દુઆઓમાં વ્યસ્ત રહેતા અને જ્યારે તે કાર્ય પૂર્ણ થઈ જતો, ત્યારે આપ ખૂબ આભારી થતા અને અલ્લાહ તઆલા સમક્ષ સજદો કરતાં.

એક ઘટનાનો ઉલ્લેખ કરે છે કે એક વખત મેં એક હિન્દુ બિશમ્બર દસ શર્મિત વિશે આગાહી કરી હતી કે તેને ફોજદારી કેસમાં નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવશે નહીં પરંતુ તેની અડધી કેદ બાકી રહેશે. યોગાનુયોગ, જ્યારે ચુકાદો જાહેર થયો, ત્યારે તેના વારસદારોએ અપેક્ષાઓથી વિપરીત જાહેરાત કરી કે બિશમ્બર દાસને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. હું નમાઝ પઢવા માટે મોટી મસ્જિદમાં ગયો હતો ત્યારે એક વ્યક્તિએ મને જાણ કરી કે બિશમ્બર દાસને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે અને બજારમાં તેમને અભિનંદન મળી રહ્યા છે. મને ખૂબ જ આઘાત લાગ્યો કે હવે હિન્દુઓ એ હકીકત પર હુમલો કરશે કે મિર્ઝા સાહેબની આગાહી પૂર્ણ થઈ નથી. મને લાગ્યું કે આ દુઃખને કારણે દરેક રકાત નમાઝ એક વર્ષ જેટલી છે અને જ્યારે હું નમાઝમાં એક રકાત પછી સજદામાં ગયો, ત્યારે મારી તકલીફ ચરમસીમાએ પહોંચી ગઈ. પછી ઇલ્હામ થયો: લા તખફ ઈન્કા અંતલ આલા. પછી હું આગાહી કેવી રીતે પૂર્ણ થશે તેની રાહ જોતો હતો પરંતુ કોઈ સંકેત દેખાયો નહીં. મેં વારંવાર શર્મિતને પૂછ્યું પણ તેણે ફક્ત એટલું જ કહ્યું કે તેને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. આ રીતે, લગભગ છ મહિના કે તેથી વધુ સમય પસાર થઈ ગયો. અને દુષ્ટ લોકો મજાક ઉડાવતા અને હસતા, પણ શર્મિત ક્યારેય મજાક ઉડાવતો નહીં. એક દિવસ એવું બન્યું કે સવારે બટાલાનો એક તહસીલદાર કાદિયાન આવ્યો. તે હજી ઘોડા પરથી ઉતર્યો ન હતો ત્યારે હિન્દુઓ તેને સલામ કરવા આવ્યા. તેણે બિશમ્બર દાસને જોઈને કહ્યું, ‘અમને ખુશી છે કે તમને જેલમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે, પણ તમને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા નથી.’ આ સાંભળતાની સાથે જ મેં કૃતજ્ઞતાથી સજદો કર્યા અને શર્મિતને પૂછ્યું, ‘તમે આટલા લાંબા સમય સુધી જૂઠું કેમ બોલી રહ્યા છો અને મને દુઃખ પહોંચાડી રહ્યા છો?’ તેણે કહ્યું, ‘મજબૂરીથી મારે જૂઠું બોલવું પડ્યું.’ અને સગપણના સમયે, અમારી પ્રજા આવી બાબતોની ખૂબ ટીકા કરે છે, અને જ્યારે ખરાબ વર્તન સાબિત થાય છે, ત્યારે સગપણ કરાવવા મુશ્કેલ બની જાય છે.

હઝરત મસીહ મૌઉદ (અ) ફરમાવે છે: એવી કોઈ કોમ નથી જેમાં મારા નિશાનો દેખાયા નથી, અને એવો કોઈ ફિર્કો નથી જે મારા નિશાનોનો સાક્ષી ન હોય. આ નિશાનો દસ કરોડ સાક્ષીઓ કહો, તે અતિશયોક્તિ નહીં હોય. પરંતુ મને વિરોધીઓ માટે દુ:ખ થાય છે કારણ કે તેમને બિલકુલ ફાયદો થયો નથી. જો આ નિશાનીઓ જે તેમને બતાવવામાં આવી હતી તે મરિયમના પુત્ર ઈસુના સમયે યહૂદીઓને બતાવવામાં આવી હોત, તો તેમના પર અપમાન અને ગરીબી લાદવામાં આવી હોત. તેઓ અપમાન અને ગરીબીને પાત્ર ન હોત. અને જો લૂતના લોકો આ નિશાનીઓ જોયા હોત, તો તેઓ મોટા ભૂકંપથી જમીન નીચે કચડાઈ ન ગયા હોત. પરંતુ અફસોસ એ હૃદયો માટે જે પથ્થરો કરતાં પણ કઠણ સાબિત થયા અને તેમના હૃદય દરેક રીતે કાળા થઈ ગયા.

અલ્લાહ તઆલા આપણને કૃતજ્ઞતાની સાચી સમજ આપે, અને આંહઝરત સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) ના સાચા સેવકની બૈઅતમાં આવીને આપણને સાચો પ્રકાશ, સૂઝ અને જ્ઞાન પણ આપે.

******

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ نَحْمَدُہٗ وَ نَسْتَعِیْنُہٗ وَ نَسْتَغْفِرُہٗ وَ نُؤْمِنُ بِہٖ وَ نَتَوَکَّلُ عَلَیْہِ وَ نَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَ مِنْ سَیِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّھْدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ وَ مَنْ یُّضْلِلْہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ وَ نَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَ نَشْھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُہٗ وَ رَسُوْلُہٗ عِبَادَ اللّٰہِ رَحِمَکُمُ اللّٰہُ اِنَّ اللّٰہَ یَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ الْاِحْسَانِ وَ اِیْتَآءِ ذِی الْقُرْبٰی وَ یَنْھٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَ الْمُنْکَرِ وَ الْبَغْیِ یَعِظُکُمْ لَعَلَّکُمْ تَذَکَّرُوْنَ اُذْکُرُوا اللّٰہَ یَذْکُرْکُمْ وَ ادْعُوْہُ یَسْتَجِبْ لَکُمْ وَ لَذِکْرُ اللّٰہِ اَکْبَرُ۔